

เดินเรือ12คลอง...ผู้วิกฤตจรรยา

ใน อดีตกาลกว่า 100 ปี “กรุงเทพมหานคร” ได้รับการขนานนามว่าเป็น “เวนิสแห่งตะวันออก” ด้วยเหตุที่การสัญจรไปมาของชาวเมืองจะอาศัยแม่ก้นเจ้าพระยาที่ไหลผ่านใจกลางเมืองเป็นหลักและยังมีคลองที่แยกไปตามชุมชนอีกมากมายสามารถเดินทางได้อย่างสะดวกสบายจนความเจริญค่อย ๆ คืบคลานเข้ามาส่งผลให้ “การสัญจรทางน้ำ” ถูกลดทอนหายไปมี “ถนน” เข้ามาทดแทนและสิ่งที่ตามมาคงหนีไม่พ้นยานพาหนะจำนวนมากที่เคลื่อนเต็มท้องถนนเป็นเหตุให้สถานการณ์การจราจรเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครในปัจจุบันสาหัส ประกอบกับพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑลกำลังอยู่ระหว่างการก่อสร้างโครงการรถไฟฟ้า 7 สาย ประกอบด้วย สายสีเขียว สายสีส้ม สายสีเหลือง สายสีชมพู สายสีแดงเข้ม สายสีเขียวและสายสีทอง รวมทั้งการก่อสร้างงานสาธารณูปโภคอื่น ๆ จึงกลายเป็นปัญหาทำให้จราจรติดขัดอย่างหนัก

รัฐบาลโดย พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี มีข้อสั่งการให้กระทรวงคมนาคมร่วมกับกรุงเทพมหานคร (กทม.) พิจารณาเพิ่มบริการการขนส่งในแม่ก้นลำคลองเพื่อเป็นทางเลือกในการเดินทางของประชาชนและบรรเทาปัญหาการจราจรที่วิกฤต

นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ รมว.คมนาคม บอกว่า สำนักงานโยธาและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.) ได้ศึกษาแผนการเพิ่มศักยภาพเส้นทางเดินเรือโดยสาร 12 คลอง ตามแนวเส้นทางรถไฟฟ้า ได้แก่ คลองอ้อมนนท์ คลองมหาสาวิตรี คลอง

เปรมประชากร คลองลาดพร้าว คลองรังสิตประจวบคฤกษคดี คลองประเวศบุรีรมย์ คลองบางลำพู คลองแสนแสบ คลองบางกอกใหญ่ คลองบางกอกน้อย คลองผดุงกรุงเกษม และคลองภาษีเจริญ พร้อมเสนอให้มีการรื้อเปิดการเดินเรือใหม่ในคลองชุมชนมหาสาวิตรีเป็น

คลองแรก โดยได้ตั้งคณะทำงานเพื่อปรับปรุงและพัฒนาระบบคมนาคมทางน้ำในพื้นที่คลองชุมชนมหาสาวิตรีขึ้น ประกอบด้วย ผู้แทนจากข้าราชการการเมือง สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันพิจารณากรอบแนวทางการปรับปรุงและ

พัฒนาพื้นที่คลองชุมชนทาสวัสดิ์โดยเน้นบูรณาการความร่วมมือกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม การปรับปรุงและพัฒนาระบบคมนาคมทางน้ำในพื้นที่คลองชุมชนทาสวัสดิ์ในเบื้องต้นจะดำเนินการเป็น 3 ระยะคือ 1. ระยะเร่งด่วน การกำจัดผักตบชวาและวัชพืชที่กีดขวางการจราจรทางน้ำ 2. ระยะกลาง การปรับปรุงท่าเรือให้ได้มาตรฐานและ 3. ระยะยาว การปรับปรุงภูมิทัศน์ตลอด 2 ฝั่งคลองให้สวยงามรวมถึงการกำจัดน้ำเสียอย่างต่อเนื่องด้วย

“การสัญจรทางน้ำถือเป็นทางเลือกในการเดินทางของประชาชนที่อาศัยอยู่ริมน้ำให้สามารถเชื่อมต่อการเดินทางได้สะดวกขึ้น ซึ่งคลองชุมชนทาสวัสดิ์นี้จะสามารถเชื่อมต่อกับโครงการ

รถไฟฟ้าสายสีแดงอ่อนและรถโดยสารสาธารณะได้ช่วยให้การเดินทางเชื่อมกันอย่างไร้รอยต่อ” นายอาคม กล่าว

ขณะที่ นายสรยุทธ ทรงศิริโด ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร ในฐานะประธานคณะทำงานเพื่อปรับปรุงและพัฒนา ระบบคมนาคมทางน้ำในพื้นที่คลองชุมชนทาสวัสดิ์เล่าว่า การปรับปรุงและพัฒนาคลองชุมชนทาสวัสดิ์จะเป็นคลองแรกที่น่าร่องพื้นที่ปูการเดินเรือในคลองเพื่อเสริมการเชื่อมต่อการเดินทางล้อ รวงเรือ จักรยาน และคนเดินทางแบบไร้รอยต่อซึ่งปัจจุบันมีการเดินเรืออยู่แล้วส่วนใหญ่เป็นเรือท่องเที่ยวชมวิถีชุมชนและสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญ อาทิ วัดชัยพฤกษ์มาลาธาราววิหาร เป็นวัดโบราณ มีมาตั้งแต่ครั้งสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี เดิมเรียกกันว่า “วัดชัยพฤกษ์”

เป็นวัดร้างก่อนสร้างกรุงรัตนโกสินทร์และบูรณะในช่วงรัตนโกสินทร์ตอนต้น

ในอนาคตยังจะส่งเสริมขยายการเดินทางเรือเป็นแบบเรือโดยสารประจำทางลักษณะเดียวกับคลองแสนแสบเพื่อส่งเสริมการสัญจรของประชาชนนักท่องเที่ยวให้มีความสะดวกและปลอดภัยมากขึ้นพร้อมยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีของชุมชนตลอดสองฝั่งคลอง ทั้งนี้เมื่อปรับปรุงเสร็จแล้วจะเน้นการบำรุงดูแลรักษาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนไม่ใช่เป็นแบบไฟไหม้ฟางและหายไป

“รัชกาลที่ 4 โปรดเกล้าฯ ให้ขุด “คลองขุดมหาสวัสดิ์” ขึ้นเพื่อเชื่อมระหว่างแม่น้ำนครชัยศรีและแม่น้ำเจ้าพระยาและใช้เป็นเส้นทางเสด็จพระราชดำเนินไปนมัสการองค์พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐมและเป็นเส้นทางคมนาคมขนส่งอ้อยและน้ำตาลจากนครชัยศรีมาสู่โรงงาน เริ่มลงมือขุดเมื่อวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2402

แล้วเสร็จเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2403 พร้อมพระราชทานนามว่า “คลองขุดมหาสวัสดิ์” หรือ “คลองชัยพฤกษ์” อยู่ในพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพฯ นนทบุรี และนครปฐม เป็นคลองที่เริ่มต้นจากคลองลัดบางกรวยหรือคลองบางกอกน้อยใกล้วัดชัยพฤกษ์มาลาไหลผ่านเป็นเส้นแบ่งเขตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี กับเขตคลองห้า และเขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ผ่านอำเภอบางพลีมาลงสู่อ่าวไทยที่ตำบลจันทน์ อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม รวมความยาว 28 กิโลเมตร” นายสรวิศ กล่าวสำหรับการเดินเรือระยะแรกระยะทาง 8.3 กม. (จากคลอง

บางกอกน้อยสิ้นสุดใกล้ประตูระบายน้ำจิมพลี ต.ศาลากลาง อ.บางกรวย จ.นนทบุรี) เพื่อให้ประชาชนสามารถเดินทางเชื่อมต่อกับโครงการรถไฟสายสีแดงอ่อน ช่วงตลิ่งชัน-ศาลายา ที่ขบวนไปกับคลองอยู่แล้ว ซึ่งจะเริ่มก่อสร้างภายในปีนี้และจะเปิดให้บริการได้ในปี 65 โดยจะเชื่อมต่อได้ 5 สถานี ได้แก่ สถานีตลิ่งชัน สถานีบ้านจิมพลี สถานีกาญจนาภิเษก สถานีศาลาธรรมสพน์ และสถานีศาลายา อย่างไรก็ตามจากการสำรวจพบปัญหาฝกคบชวามากในช่วงหลังประตูระบายน้ำจิมพลีไปถึงแม่น้ำท่าจีนระยะทางประมาณ 3 กม. ซึ่งก็คขวางการจราจรทางน้ำ ดังนั้นจะจัดกิจกรรมบักคลีนนิ่งเพื่อกำจัดฝกคบชวาวัวพืชและขยะต่าง ๆ ส่วนทำเรือนั้นจะทำการปรับปรุงทำเรือที่มีอยู่เดิมจำนวน 8 แห่ง ได้แก่ ทำเรือวัดชัยพฤกษ์มาลา ทำเรือสวนผักชอย 4 ทำเรือสวนผักชอย 32 ทำเรือกำนันเขาวัว ทำเรือวัดศรีประวัดี ทำเรือวัดใหม่ผดุงเขต ทำเรือวัดปฐมวาส และทำเรือวัดศาลวัน รวมทั้งจะขอก่อสร้างทำเรือเพิ่มใหม่อีก 2 แห่ง ได้แก่ ทำเรือถนนราชพฤกษ์และทำเรือถนนกาญจนาภิเษก คาดว่าภายใน พ.ศ. นี้จะเห็นภาพแผนงานโครงการที่ชัดเจนในทุกมิติก่อนจะรายงานต่อคณะอนุกรรมการประสานการแก้ไขปัญหาการจราจรและขนส่งระยะเร่งด่วนในเขตกทม. และปริมณฑลพิจารณาต่อไป

หากจะพูดถึงความเป็นไปได้ของการเดินเรือในคลองอื่น ๆ ก็น่าจะเป็นคลองรังสิตประยูรศักดิ์ระยะทาง 56 กิโลเมตร (จากแม่น้ำเจ้าพระยาที่ อ.เมือง จ.ปทุมธานี สิ้นสุดที่ อ.องครักษ์ จ.นคร

นายก) ซึ่งมีจุดเชื่อมต่อสถานีรถไฟสายสีแดงและถนนคู่ขนาน เบื้องต้นเสนอแนะให้มีการเดินเรือระยะทาง 13 กิโลเมตร (จากประตูน้ำจุฬาลงกรณ์ถึงคลอง 7) แต่จากข้อมูลของจังหวัดปทุมธานีพบว่า สภาพคลองรังสิตมีความตื้นเขิน ไม่มีเขื่อนกันดิน ฝั่งถนนรังสิต-นครนายก เนื่องจากคลองรังสิตเป็นที่รับการระบายน้ำจากถนนรังสิต-นครนายกเพื่อป้องกันน้ำท่วม อีกทั้งยังมีการคัดค้านจากผู้ขาย กว๊ายเดี่ยวเรือในคลองรังสิตรวมทั้งสะพานบางแห่งเรือไม่สามารถสัญจรผ่านได้ ดังนั้นหากจะมีการเดินเรือคงต้องมีการพิจารณาเรื่องนี้อย่างจริงจัง

การสัญจรทางน้ำจะถูกฟื้นฟูขึ้นมาให้สามารถเชื่อมต่อการเดินทางลือ รวง จักรยานและคนเดินเท้าได้แบบไร้รอยต่อหรือไม่ อดใจรออีกไม่นานคงได้เห็นกัน.

ทีมข่าวนวัตกรรมขนส่ง